

Положення про репозитарій Харківської державної академії дизайну і мистецтв

1. Загальні положення та терміни.

1.1. Положення про репозитарій Харківської державної академії дизайну і мистецтв (далі – Репозитарій ХДАДМ) визначає основні поняття, склад, призначення та завдання і регламентує основні засади організації та управління електронним репозитарієм Академії.

1.2. Основні терміни:

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», інших законів чи договорів.

Твір – письмова праця, створена автором у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків, на кшталт: літературно-письмові твори – книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, дизайну та/ або архітектури або науки; аудіовізуальні твори; твори образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва; реставрації цих творів, фотографічні твори; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433 Цив.кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Репозитарій (електронний архів) – ресурс, де зберігаються і підтримуються продукти інтелектуальної діяльності наукового, освітнього та методичного призначення та забезпечується довготривалий, постійний і надійний відкритий доступ до них засобами Інтернет-технологій.

Відкритий доступ – розміщення у мережі Інтернет матеріалів, доступ до яких дозволений правовласниками. Технічне здійснення доступу надається цілодобово і без обмежень.

Депонування – розміщення твору в репозитарії.

Депозитор – особа, яка розміщує твір в репозитарії.

Самоархівування – самостійне розміщення в Репозитарії ХДАДМ творів автором або іншим правовласником, що приєднався до ліцензійної угоди преднання.

Договір приєднання – договір, умови якого встановлені Академією, який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в

цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст.634 Цивільного кодексу України).

Інституційний репозитарій відкритого доступу – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.

Виняткове (виключне) право – майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.

Інтелектуальні права на твір включають виняткове право і особисті немайнові права.

Особисті немайнові права автора включають право авторства, право на ім'я, право на недоторканність твору, право на обнародування твору.

1.3. Репозитарій Харківської державної академії дизайну і мистецтв – це інституційний репозитарій, що накопичує документи наукового, освітнього та методичного призначення, створені працівниками будь-якого структурного підрозділу Академії та статті науковців, докторантів та аспірантів ХДАДМ, а також надає до них постійний безкоштовний повнотекстовий доступ через Інтернет. Репозитарій зберігається на сервері Академії.

1.4. Найменування репозитарію:

Повна офіційна назва:

українською мовою – Репозитарій Харківської державної академії дизайну і мистецтв;

англійською мовою – Kharkiv State Academy of Design and Arts Institutional Repository.

Скорочена назва:

українською мовою – Репозитарій ХДАДМ;

англійською мовою – KSADA Repository.

Адреса репозитарію в Інтернеті:

1.5. Репозитарій формується та функціонує відповідно з наступними документами:

Положення про репозитарій ХДАДМ;

Закон України “Про бібліотеки і бібліотечну справу” (№ 32/95 від 27.01.1995);

Закон України “Про авторське право і суміжні права” (№ 3793-12 від 23.12.1993), що встановлює авторське право на комп’ютерні програми, електронні видання, бази даних, літературні письмові твори;

Закон України “Про Національну програму інформатизації” (№ 74/98 від 04.02.1998);

Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг”, який поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання електронних документів;

Закон України “Про захист інформації в автоматизованих системах” (№ 80/94 від 05.07.1994), який встановлює основи регулювання правових відносин щодо захисту інформації в автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України на інформацію та права доступу до неї;

Державний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання».

2. Призначення, завдання та функції:

2.1. Основне призначення Репозитарію ХДАДМ – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних здобутків університетської спільноти, надання відкритого доступу до них засобами Інтернет-технологій, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства, зростання видимості та цитувань наукових публікацій вчених Академії.

2.2. Завдання Репозитарію ХДАДМ:

- Забезпечити місце і спосіб централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів творів із забезпеченням до нього відкритого доступу;
- Сприяти зростанню рейтингу Академії шляхом представлення її наукової продукції у мережі Інтернет. Створити умови для збільшення цитованості наукових публікацій вчених Харківської державної академії дизайну і мистецтв шляхом забезпечення вільного доступу до них за допомогою Інтернету;
- Створити надійну і доступну систему обліку публікацій Академії.

2.3. Функції Репозитарію ХДАДМ:

- освітня (сприяння навчальному процесу);
- науково-мистецька (сприяння науково-дослідницькому, мистецькому процесу);
- довідково-інформаційна (задоволення інформаційних запитів користувачів з різних галузей знань);
- архівна (поповнення бібліотечного фонду Академії оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань та їх збереження).

3. Управління репозитарієм

3.1. Безпосереднє керівництво Репозитарієм здійснює проректор з наукової роботи Академії.

3.2. Загальне управління Репозитарієм ХДАДМ здійснює Координаційна рада, склад якої затверджується наказом ректора.

3.3. Координатором і методичним центром функціонування Репозитарію є бібліотека Академії, яка також забезпечує технічну і програмну підтримку та працездатність програмних засобів.

3.4. За збереження електронних документів репозитарію відповідає бібліотека ХДАДМ.

3.5. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів із репозитарію, коло осіб, які можуть розміщувати документи, перелік документів і порядок їх розміщення вирішує Координаційна рада.

3.6. За потребою до роботи з репозитарієм долучаються працівники інших підрозділів бібліотеки або Інформаційного центру Академії, відповідальні особи з наукових питань від структурних підрозділів, а саме завідувачі кафедр.

4. Склад репозитарію.

4.1. Репозитарій ХДАДМ є універсальним за змістом науковим зібранням. Структура академічного інституційного репозитарію складається із спільнот (фондів) факультетів у кореневому каталозі. Кожна спільнота може мати колекції. За рішенням Координаційної ради можуть створюватись інші спільноти та колекції.

4.2. Тематичний склад репозитарію визначається факультетами відповідно до наукового, освітнього та мистецького процесів Академії. Документи, що розміщуються в репозитарії, мають бути наукового, дослідницького, освітнього чи методичного змісту. До репозитарію можуть бути залучені:

- статті, монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали конференцій (препринти або постпринти), за умови відсутності заборони на їх розміщення в репозитарії з боку видавництва;
- дисертації та автореферати дисертацій, що захищені професорсько-викладацьким складом та співробітниками ХДАДМ;
- інші матеріали наукового, освітнього, методичного та мистецького призначення за бажанням їх автора.

4.3. За видами електронних ресурсів репозитарій не має обмеження. Це можуть бути, зокрема, електронні текстові, числові або картографічні

дані, зображення, відео, презентації, електронні звукові дані або інтерактивні мультимедіа.

4.4. Хронологічні рамки для репозитарію не встановлюються.

4.5. За рівнем доступності документи в репозитарії можуть бути у відкритому або, за бажанням автора, в авторизованому доступі.

5. Принципи створення і функціонування репозитарію

5.1. Репозитарій ХДАДМ є веб-орієнтованою, кумулятивною та постійно діючою базою даних (цифрових копій документів), що визначені однією організацією – Харківською державною академією дизайну і мистецтв.

5.2. Репозитарій створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, що дозволяє інтегрувати його в міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та інші.

5.3. Репозитарій поповнюється документами шляхом самоархівування твору автором або передачею документу з відповідною метою до бібліотеки Академії. Для отримання можливості самоархівування автори повинні зареєструватись та отримати відповідні права для роботи. Адміністратор репозитарію реєструє авторів, надаючи їм права депозитора.

5.4. Депозитором може бути як автор, так і уповноважений працівник бібліотеки, який має право, за бажанням автора, розміщувати його роботу в репозитарії. При цьому автор надає у бібліотеку електронну версію документу та необхідні метадані мовами оригіналу видання (обов'язково – українською та англійською).

5.5. Підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Однак, рекомендуються для використання певні формати у кожному з видів:

Формати, що є рекомендованими при розміщенні матеріалів		
Текст	Adobe PDF, Microsoft Word	pdf, doc
Презентація	Adobe PDF, Microsoft PowerPoint	pdf, ppt
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG	jpg
Аудіо	WAV, MP3	wav, mp3
Відео	AVI, MPEG, MP4	avi, mpeg, mp4

5.6. На прохання автора електронна публікація може бути вилучена з відкритого доступу або бути заміненою прихованою формою повного тексту, що виконується співробітником бібліотеки Академії.

5.7. Розміщення документів в репозитарії вимагає заповнення основного набору полів метаданих (описової інформації). Публікації, що передаються у репозитарій, забезпечуються заголовками, прізвищами

авторів, анотацією мовою оригіналу та англійською мовою (бажано), ключовими словами українською та англійською мовами.

6. Авторський договір

6.1. Відкритий доступ впливає на реалізацію авторського права. Особисті немайнові права автора не є відчужуваними й зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виключне право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернет і підтверджуючи це в Авторському договорі в електронному або паперовому вигляді.

6.2. Твір не може бути розміщений у Репозитарії ХДАДМ, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

6.3. Підписуючи Авторський договір, автор передає Академії на безоплатній основі невиняткові права на використання твору наступними способами:

- внесення твору у базу даних Репозитарію ХДАДМ;
- відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи його змісту та з метою його використання виключно в складі бази даних Репозитарію ХДАДМ;
- виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання в фондах бібліотеки Академії;
- використання твору без одержання прибутку та виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження;
- надання електронних копій твору, визначених в п. 4.2 цього Положення, для відкритого доступу в мережі Інтернет.

6.4. У Авторському договорі автор підтверджує, що, розміщуючи роботу в Репозитарії ХДАДМ, він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

6.5. Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення в Репозитарії ХДАДМ лише йому належать виняткові майнові права на твір, що вони ані повністю, ані частково нікому не передані (не відчужені), що майнові права на твір ані повністю, ані в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

6.6. Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Академії всі витрати, спричинені позовами третіх осіб щодо порушення авторських та інших прав на твір.

6.7. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови цього договору, розміщуючи його в Репозитарії ХДАДМ.

6.8. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

6.9. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент його розміщення у Репозитарії ХДАДМ, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. В цьому випадку автор сам або за допомогою відповідального співробітника бібліотеки Академії вилучає роботу з репозитарію.